

Pukebergs glasbruk

Kulturhistorisk guide i glasbruksmiljö

Länsstyrelserna

Kalmar, Kronoberg

Illustration: Signe Carlsson Roos

Karta över Pukeberg:

1. Dammen och gamla sliperiet	8. Kraftcentralen
2. Gamla hyttan	9. Garaget
3. Klockmagasinet	10. Sodafabriken
4. Hantverkshuset	11. Brukskontoret
5. Stora sliperiet	12. Mönstersliperiet
6. Fru Böhlmarks villa	13. Kupolhyttan
7. Konserthyttan	

Copyright © 2015 länsstyrelserna i Kalmar och Kronobergs län
 Text: Thomas Lissing, Växjö
 Layout: C/o Lillebil AB
 Tryck: TMG Tabergs
 ISBN: 978-91-89285-71-2
 Dnr: 434-2973-15

Innehåll

Välkommen till Pukeberg	5	8. Kraftcentralen	20
Historien om Pukebergs glasbruk börjar 1871	8	9. Garaget	22
1. Dammen och gamla sliperiet	8	10. Sodafabriken	22
2. Gamla hyttan	10	11. Brukskontoret	22
3. Klockmagasinet	13	12. Mönstersliperiet	23
4. Hantverkshuset	13	13. Kupolhyttan	25
5. Stora sliperiet	13	Formgivare och konstglas	26
6. Fru Böhlmarks villa	16	Pukeberg idag.....	30
7. Konserthyttan	18	Vill du veta mer?	34

Slipad skål från 1940-talet. Formgivare okänd.
Skålen finns i Smålands museums glassamling.
Foto: Thomas Lissing

Välkommen till Pukeberg

Glasbruksmiljön i Pukeberg är ett väl sammanhållet industriminne. Den lilla bruksgatan med sin allé löper genom hela området och på båda sidor sträcker glasbruket ut sig. Längs den korta promenaden mellan lönnarna kan man se de byggnader som hörde till produktionen och livet på bruket. Här finns bland annat sliperi, magasin, arbetarbostäder, brukskontor och flera generationers hyttbyggnader.

Idag huserar olika verksamheter i byggnaderna och gör Pukeberg till ett i hög grad levande industriminne. För hund-

ra år sedan var det ännu mer liv och rörelse, då omkring 350 personer arbetade och bodde här. Röken steg från skorstenarna, luften fylldes av ljud från slipverkstäder och ugnar och överallt hördes röster. Glaset var en arbetsintensiv och viktig industri i Småland.

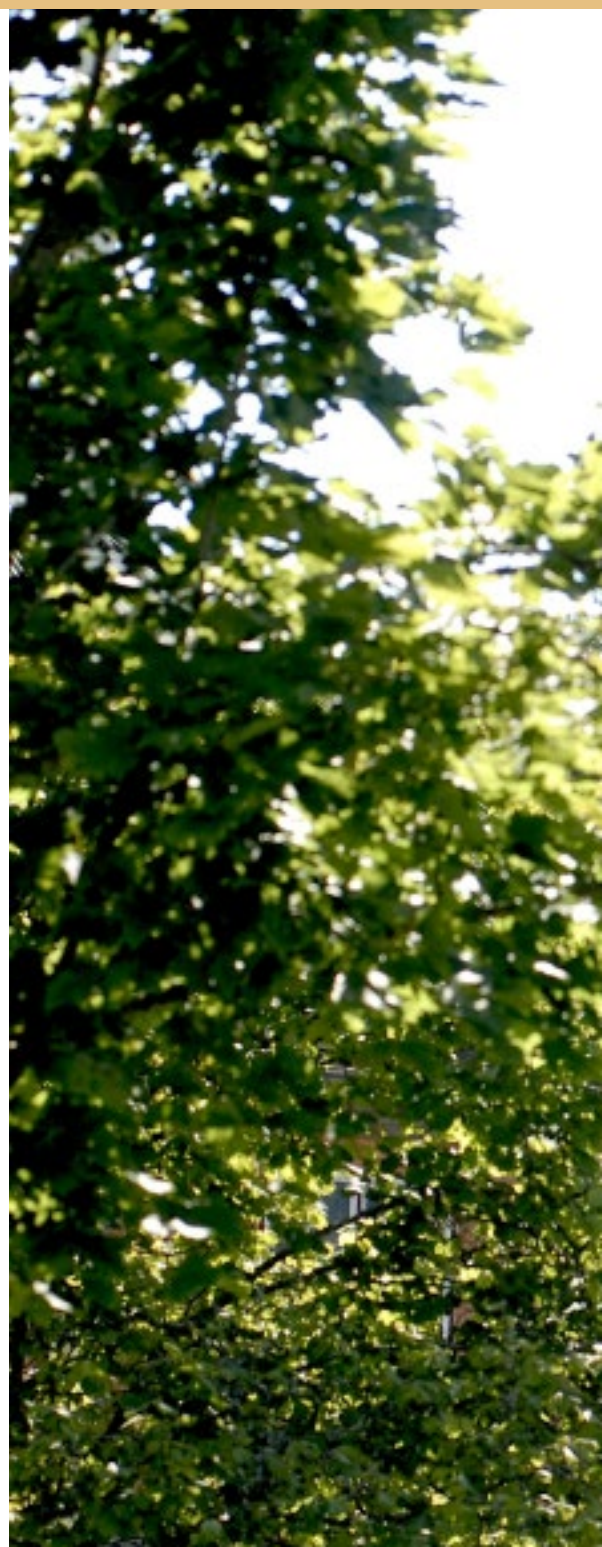
I den här skriften får du en glimt av Pukebergs historia och kan själv gå på upptäcktsfärd i glasbruksmiljön. Till din hjälp finns en karta med de olika byggnaderna utmärkta.

Det långa glasbrukskomplexet sett från nordost. Foto: Thomas Lissing

Pukebergs glasbruk

Det långa glasbrukskomplexet sett från nordost. Foto: Thomas Lissing

Konserthyttan och skorstenen.
Foto: Thomas Lissing

Historien om Pukebergs glasbruk börjar 1871

Vid den här tiden startades ett flertal hyttor runt om i Småland, inte minst i spåren efter alla mindre järnbruk som blev olönsamma och lades ned. En av dem som ville öppna eget var mästaren Conrad Wilhelm Nyström på Kosta glasbruk. Tillsammans med sin fru Johanna och två kompanjoner köpte han samma år ett hemman under gården Pukeberg och anlade den första hyttan. Puke är ett annat ord för en liten djävul, och enligt sägnen kommer platsens namn av att det bodde en sådan i berget intill. Men ingen vet riktigt var.

Satsningen blev lyckosam och med en produktion av framför allt glaskupor till fotogenlampor låg det nya bruket rätt i tiden. Ganska omgående fick man kontakt med Arvid Böhlmarks lampfabrik i Stockholm, som snabbt blev brukets allra största kund. Samarbetet blev så tätt, att när Nyström i början av 1890-talet hamnade i ekonomiska problem, köpte Böhlmark hela glasbruket och införlivade det i sin verksamhet. Strax därefter, på morgonen till pingstdagen 1895, brann nästan hela bruket ned. Ett par dagar senare kunde man läsa om eldsvådan i Svenska Dagbladet:

”Inom en timme stod i lågor stora och lilla hyttan, materialboden med däri förvarade rudimaterialier m. m., alla magasinerna med ineliggande glaslager (mest lampartiklar) en tvåvånings arbetarebostad, en del mindre byggnader och uthus. Kl. 7,30 var nästan allt uppbrunnet. Med knapp nöd hann räddas disponentbyggnaden, hvilken var starkt hotad, samt kontorsbyggnad, sliperi, en arbetarebostad samt vedupp-lagen.”

Branden hade kunnat bli slutet för Pukebergs glasbruk, men Arvid Böhlmark valde att bygga upp det på nytt och fortsätta satsa på en framtid med glaset. Fotogenlamporna ute i stugorna började få sällskap av elektriska armaturer, och även de behövde vackra glaskupor.

I. Dammen och gamla sliperiet

När Conrad Wilhelm Nyström först etablerade sitt glasbruk, var tillgången till vattenkraft en given förutsättning. Ved till ugnarna fanns i skogen liksom sand till glasmassan, och genom att dämna upp ån fick man också kraft till industrin. Vattenhjulet drev bland annat det sliperi som först byggdes här intill ån. Hyttan låg då ungefär där gamla hyttbyggnaden nu finns och för att transportera glaset till och från sliperiet byggdes en linbana mellan dem. Det var en lösning som man var helt ensamma om i glasriket.

När det nya sliperiet byggdes strax före sekelskiftet 1900 flyttades istället två träullshyvlar in i huset. Träullen behövdes till att förpacka det färdiga glaset som skulle lastas på järnvägen. Invid ån kan man ännu se fragment av byggnadens och dammens grundläggning. Det är de enda synliga resterna av Pukebergs allra första början.

Pukeberg omkring sekelskiftet 1900.

Foto: Pukebergs bruksarkiv/
Nybro kommunarkiv

2. Gamla hyttan

Nyströms hytta brann första gången 1888 och byggdes upp på nytt samma år – återigen i trä. Efter den stora branden 1895 valde Arvid Böhlmark att ersätta den med en hytta i tegel. Hyttan har därefter blivit påbyggd och utökad i omgångar, men på den uppstickande översta våningen kan man fortfarande se den ursprungliga fasaden med sin dekorativa tegelfris.

Grundarens son, Fabian Nyström, anställdes som disponent när Böhlmark tagit över, och skrev i sin anteckningsbok: *Den 26 augusti 1896 syntes den första gasen i hyttan*. Produktionen ökade snabbt och med sina omkring 100 anställda var Pukeberg nu en av traktens största arbetsgivare. Förutom ett uppehåll på sommaren och ett kortare kring jul eldades glasugnarna hela året.

På baksidan av hyttan tillkom några år senare en utskjutande byggnad som användes till lager för syra. I en annan del av byggnaden inrättades på 1940-talet ett tvätteri för de anställda på bruket. När hyttan sedan togs helt ur bruk på 1960-talet användes lokalerna till lager. Ett sliperi inrättades också.

De färdiga lampkuporna bands in i halm för att kunna transporteras säkert. Foto: Pukebergs bruksarkiv/Nybro kommunarkiv

Olika glas krävde olika blandning av ingredienser. Foto: Pukebergs bruksarkiv/Nybro kommunarkiv

Brukets klocka sitter under en huv prydd av fornnordiskt inspirerad ornamentik.

Foto: Thomas Lissing

3. Klockmagasinet

På taknocken sitter den klocka som gett magasinbyggnaden dess namn. Från 1895 ringde den in arbetsstyrkan tidigt varje morgon, signalerade när man fick ta rast och ringde till sist ut arbetsdagen på kvällen. På klockan finns en inskrift:

Pukebergs glasbruk anlagdt af Conrad Wilhelm Nyström hustru Johanna Danielsson år 1871. Efter brand återuppbyggt af Arvid Böhlmark hustru Carolina Pollack år 1895. Bed och arbeta! Gif oss idag vårt dagliga bröd. Giuten af Joh. Beckman Stockholm 1895.

Det stora magasinet uppfördes alltså efter branden som ödelade nästan hela bruket, och ersatte en mindre byggnad. 1989 brann klockmagasinet ner till grunden, men kunde snart återuppföras efter originalritningar. Några år senare flyttade brukets glasshop in i magasinet, innan den 2004 fick nybyggda lokaler intill kupolhyttan. Idag används magasinbyggnaden främst av Riksglasskolan, som flyttade från Orrefors till Pukeberg 2014.

4. Hantverkshuset

Den mindre magasinbyggnaden uppfördes samtidigt med klockmagasinet, efter branden 1895. Produktionen bestod då nästan uteslutande av glaskupor och oljehus till fotogenlampor. De färdiga föremålen bands in i halm och förpackades sedan i träull i stora lådor, i väntan på transport till järnvägen.

Lagringen krävde mycket utrymme. En stor del av glaset gick till Böhlmarks egen lampfabrik i Stockholm, men en hel del såldes vidare. Bland annat kom kringresande försäljare, glasknallar, och hämtade mindre partier ur magasinen.

Byggnadens namn kommer av att lokala hantverkare på senare år haft galleri och försäljning av sina alster här.

5. Stora sliperiet

Glas med slipad dekor var omåttligt populärt under 1800-talets senare del, så strax innan sekelskiftet uppfördes ett nytt och mycket större sliperi närmare hyttan. Några år senare flyttade Böhlmark sin lykttillverkning till Pukeberg och

Slipning av ljusglober i stora sliperiet 1937.

Foto: Pukebergs bruksarkiv/Nybro kommunarkiv

Stora sliperiet. Foto: Thomas Lissing

förlade den till sliperiets övervåning. Nu kunde man för första gången producera helt kompletta belysningsartiklar på bruket. Byggnaden var den första på bruket som fick elektriskt ljus. Det installerades 1917, men inte för moderniseringens skull utan för att de egna reserverna av fotogen höll på att ta slut under krigstidens ransonering.

Senare målades och brändes här de ljusglober till bensinpumpar som under 1920-talet blev en framgångsrik produkt. Ugnarna som byggdes för ändamålet finns kvar på andra våningen. I trappan upp finns också den primitiva hissanordning som användes för att transportera glaset mellan våningarna. Sliperiet inhyser idag Linnéuniversitetets designutbildningar.

Bensinpumpsglob tillverkad på Pukeberg.
Foto: Thomas Lissing

6. Fru Böhlmarks villa

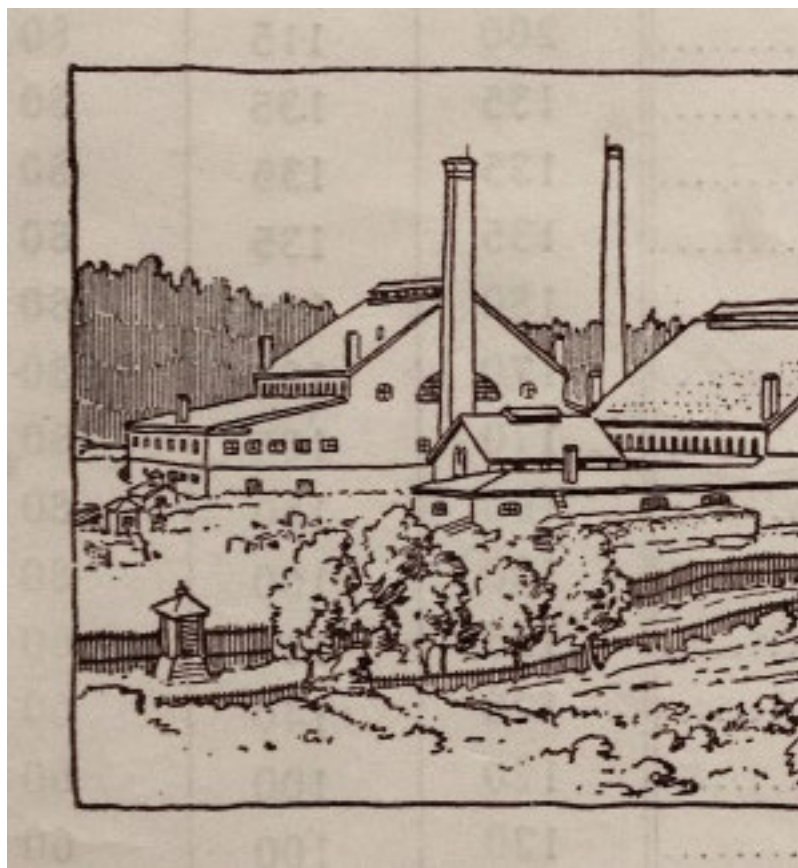
Varje glasbruk har sin egen disponentvilla, men den i Pukeberg är lite annorlunda. Den har aldrig tillhört någon disponent utan går under namnet Fru Böhlmarks villa.

Arvid Böhlmark, hennes man och brukets ägare, dog i april 1897. Han hade då drivit Pukeberg i två och ett halvt år, satsat stort på nya byggnader efter branden 1895 och lämnat efter sig ett blomstrande företag. Bolaget ombildades och styrdes nu från Stockholm, med Fabian Nyström (son till glasbrukets grundare) anställd som brukspatron.

Carolina Böhlmark var fortfarande största aktieägaren och hon fick lov av styrelsen att överta en bit mark för att bygga sig ett sommarhus på Pukeberg. Tomten ligger mitt emot brukspatron Nyströms hus och kanske gillade hon den eftersom där nyligen anlagts en park. Här lät hon uppföra en ståtlig villa som överglänste patronens och som på alla sätt påminner om en traditionell disponentvilla. Den har en ståndsmässigt putsad fasad, den ligger avsides men ändå med uppsikt över bruket och den omges av en stor fruktträdgård.

Fram till sin död 1914 spenderade änkefru Böhlmark ofta tid i sommarbostaden. Därefter löste bolaget in den och inredde den till representationsboende för direktören och styrelsen när de besökte Pukeberg. Villan eldhärjades svårt 1936, men byggdes upp igen. Några år senare, under andra världskriget, togs huset över av de militära myndigheterna. Därefter gjordes nedervåningen om till brukskontor och övervåningen blev bostad åt den nyanställda driftsingenjören Hultgren.

Idag är Fru Böhlmarks villa återigen en privatbostad.

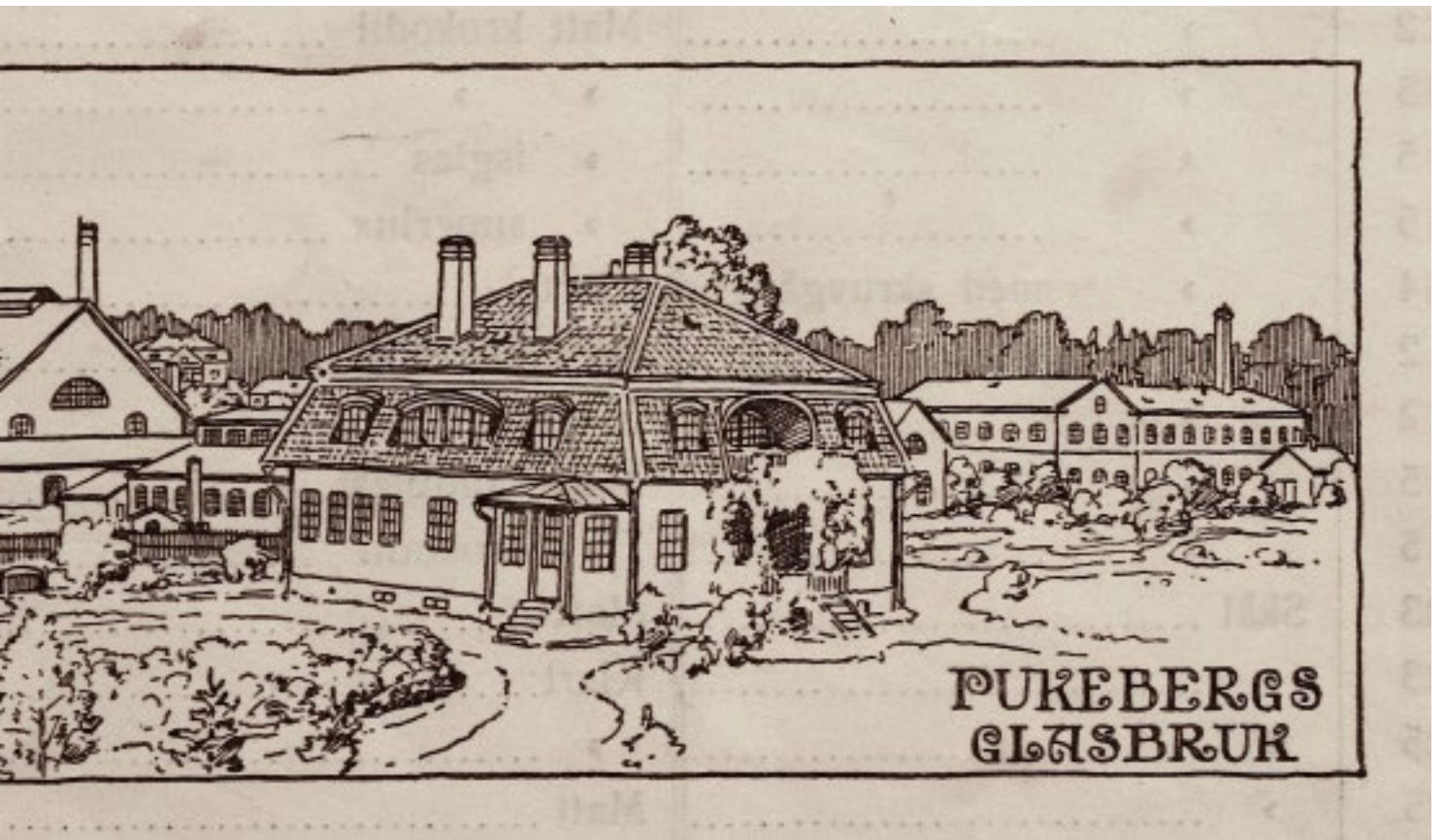

Illustration gjord strax efter att Fru Böhlmarks villa byggts. Foto: Åfors bruksarkiv/The Glass Factory, Boda.

7. Konserthyttan

Tiden fram till första världskriget var lönsam för Pukeberg. Utlandsmarknaden hade öppnat sig och på sommaren 1913 kom en mycket stor order på framför allt dricksglas, från den välrenommerade firman Mortimer i London. Tidigare samma år hade styrelsen föreslagit en ny och större hyttan och nu blev det plötsligt både möjligt och nödvändigt. Det byggdes på kort tid en högre hyttan helt i tegel, ritad av byggmästaren Gideon Ericsson. I källarvåningen placerades en ugn av typen Hermanssens ugn och runt den olika arbetsrum för beredning av deglarnas lera. På våningen ovanför byggdes en glasugn för åtta deglar, omgiven av ett flertal kylugnar. Takkonstruk-

tionen över ugnen gjordes öppen och mycket högre än i den tidigare hyttan.

Fram till 1950-talet kallades byggnaden Nya hyttan, och därefter fick den heta Gamla hyttan. Källarvåningen inrymmer idag Designarkivet och dess gjutna betongtak har minskat takhöjden i hyttans inre. Men fortfarande är lokalen imponerande stor och längst upp försedd med ett vackert takbjälklag av timmer. Det nuvarande namnet konserthyttan myntades under 1990-talet, då det första Musik i glasriket-arrangemanget hölls här. Hyttan används fortfarande till olika evenemang.

Tillverkning av deglar till glasugnen. Foto: Pukebergs bruksarkiv/Nybro kommunarkiv

Illustration som visar hur
bruksområdet såg ut 1918.
Foto: Pukebergs bruksarkiv/
Nybro kommunarkiv

8. Kraftcentralen

När man ser den lilla ån norr om bruket är det svårt att tro att den en gång i tiden kunde ge kraft till brukets alla maskiner. Flödet var större för hundra år sedan, men inte ens då var det helt pålitligt. Redan kring sekelskiftet 1900 installerades en mindre ångmaskin i sliperiet, som var den mest mekaniserade delen av industrin. Behovet av kraft ökade hela tiden och 1915 uppfördes den här separata kraftcentralen för att kunna driva ytterligare maskiner i produktionen. 1942 skrotades de sista ångmaskinerna och två dieselmotorer flyttade in i kraftcentralen, som nu blev energikälla åt hela bruket. Vid den stora utbyggnaden 1954 fick Pukeberg en egen transformatorstation och gick därmed över till eldrift. Dieselmotorerna såldes och istället flyttades träullshyvelriet hit från gamla sliperiet. När produktionen av eget emballage senare upphört stod byggnaden oanvänd och träullshyveln skänktes till Nybro hembygdsförening. Kraftcentralen hyrs idag ut som verkstad och ateljé

9. Garaget

När bilar började användas kommersiellt i början av 1900-talet var glasbruken bland de första industrierna att skaffa lastbil. Pukeberg var inget undantag. Affärerna gick bra, så trots rådande krig och ransoneringstider kunde man under våren 1917 slanta upp 20 000 kr för en ny Scania-Vabis. Den stora maskinen på massiva gummiringar hade 45 hästkrafter och kunde lasta 3 000 kilo. Men hela första året fick den tillbringa i detta nyuppförda garage, eftersom det inte gick att få tag på någon bensin.

Över bruksområdet gick då en smalspårig räls där glasvarorna drogs i små vagnar och från Nybro station forslades de ut i världen med järnvägen. Lastbilen blev efter kriget en viktig länk däremellan och ersatte de hästdragna vagnarna. Den vägde dock betydligt mer, så man fick lägga om vägen in till Nybro och för säkerhets skull bygga en rejäl balkbro över ån.

Garaget används idag som förvaringsutrymme. Om man tittar noga på södra gavelns tegelfasad kan man se att den tidigare haft en enda stor port, där lastbilen kunde köra in.

10. Sodafabriken

Första världskrigets råvarubrist drabbade också en annan satsning. Bakom den stora hyttan uppfördes 1918 en sodafabrik, för att man på bruket själva skulle kunna framställa

glasmassans viktiga beståndsdel. I huset finns den torkugn som användes för att få bort järnet ur sanden, för att undvika missfärgningar i glaset, och till den hörde den höga skorstenen. Där fanns också en degelkross för återanvändning av gamla deglar. Men tillgången till soda ströps under kriget och efter bara något år fick fabriken läggas ner. Eftersom den stått överksam i många år har skogen krupit allt närmare byggnaden. I glasriket är Pukebergs sodafabrik unik i sitt slag.

11. Brukskontoret

Den röda villan i nationalromantisk stil var under några årtionden brukets kontor. På dörren sitter ännu skylten kvar. Där kontoret nu står byggdes omkring 1890 ett bostadshus i två våningar och mitt emot det ett likadant. De två husen hörde till Pukebergs tidigaste arbetarbostäder, inredda med små lägenheter för ett flertal anställda och deras familjer. Kaserne på södra sidan av vägen förstördes i branden 1895 och den kvarvarande gjordes därefter om till disponentvilla. Där bodde bland andra Erik Löthner, som från 1905 ledde bruket framgångsrikt. Under 1910-talet ordnade bruket en bättre bostad till Löthner inne i Nybro och den före detta arbetarbaracken revs 1918. Strax därefter byggdes detta brukskontor upp på samma plats. Härifrån sköttes företagets administration och det var också hit glasarbetarna kom för att be om en

Brukskontorets dörrskylt. Foto: Thomas Lissing

dag ledigt eller få ut sin lön. 1946 flyttades hela verksamheten till fru Böhlmarks villa och kontoret gjordes om till fyra arbetarlägenheter. Standarden höjdes rejält och lägenheterna fick till och med toalett inomhus.

Det före detta brukskontoret används idag för tillfälliga utställningar.

12. Mönstersliperiet

Precis öster om den gamla hyttan byggdes redan 1907 ett nytt lampglassliperi. Det kallades blomsliperiet eftersom dekoren ofta bestod just av blommönster. Under storstrejken två år senare eldhärjades sliperiet och totalförstördes. Det ryktades först om sabotage, men den efterföljande polisutredningen

Målning av dekorrränder på lampglas. Foto: Pukebergs bruksarkiv/Nybro kommunarkiv

visade att de strejkbrytare som arbetade just då bara varit ouppmärksamma.

Det dröjde sedan till 1928 innan den nuvarande byggnaden, mönstersliperiet, uppfördes. Då hade dekorslipningen förändrats och framför allt var geometriska figurer och möns-

ter på modet. Särskilt under 1950-talet, då stramt linjerade lampkupor och glaspjäser blev populära.

Efter andra världskriget ökade den inhemska turismen och den nyutträdde direktören Bo Bengtsson lät därför öppna en glasbod i mönstersliperiet 1947. Det blev brukets

första egna affär som sålde glas direkt till besökare. Pukebergs styrelse tyckte först det var en onödig idé, men ändrade sig när Bengtsson kunde visa upp hur framgångsrika de andra glasbrukens glasaffärer var.

På 1990-talet flyttades shopen till klockmagasinet och i lokalerna inreddes bland annat en ateljé åt formgivaren Eva Englund. Ett kort tag fanns här bostadslägenheter åt anställda, som sedan omändrades till ett flertal gästateljéer.

13. Kupolhyttan

Mellankrigstiden var besvärlig för bruket, som vid ett tillfälle till och med fick säga upp hela arbetsstyrkan. Det var först omkring 1950 som den stora uppgången kom. 1954 gjordes en storsatsning och en helt ny och modern hytta – Kupolhyttan – uppfördes. Den fogades in mellan de två tidigare generationernas hyttor och samtidigt sammanfördes alla brukets funktioner under ett enda tak. Den sammanhängande byggnaden blev också med sina 175 meter Sveriges längsta glasbruk. Lampfabriken flyttade också ner tillverkningsenheten av armaturer från Stockholm till Pukeberg, men 1977 upphörde lamptillverkningsenheten helt. Hyttan används idag delvis i undervisningssyfte.

År 2004 fick Pukeberg en ny entrébyggnad i anslutning till kupolhyttan, med bland annat museum och senare kaféverksamhet. Denna tillbyggnad ritades av Mats Theselius. Året efter inrymdes Designarkivet i kupolhyttans nedre del, med ett stort antal skisser av svenska formgivare.”

Annons införd i Barometern i januari 1954. Foto:Thomas Lissing

Formgivare och konstglas

Efter andra världskrigets slut förändrades Pukebergs glasproduktion. Nu fick särskilda formgivare och deras konstnärliga idéer större utrymme. Uno Westerberg var en av de första och han ritade till en början belysning för offentliga miljöer. På 1950-talet fick han stor framgång med de randiga vaserna och skålarna i serien Spektra.

1958 anställdes Göran Wärff för att rita hushållsglas. Han skapade klassiker som Da Capo och Rustica, servisglas som fanns kvar i sortimentet i flera decennier. 1964 fortsatte han sin karriär på Kosta glasbruk.

Ann Wolff arbetade på Pukeberg samtidigt med Göran Wärff. Hon anställdes som grafisk designer, med uppgift att bland annat rita förpackningar. Den välkända logotypen för Pukeberg, som bland annat sitter på entrébyggnadens tak, skapades av henne.

Efter dessa två anställdes Eva Englund som formgivare. Hon kom senare tillbaka, när bruket köptes 1989. Då ritade hon egna kollektioner, bland annat den uppmärksammade serien Malakit. Andra formgivare som var knutna till Pukeberg på 1970- och 1980-talet är till exempel Erik Höglund, Gunilla Lindahl och Ljupco Kocovski.

Göran Wärffs Rustica från 1960-talet.
Foto: Thomas Lissing

Vas i serien Spektra,
av Uno Westerberg.
Ur Smålands museums
glassamling.
Foto:Thomas Lissing

Göran Wärrff hörde till den yngre generation glaskonstnärer som gärna experimenterade.

Foto: Pukebergs bruksarkiv/Nybro kommunarkiv

Arvid Böhlmarks Lampfabrik.

Specialitet inom denna branche.
Största Lamplager i Sverige.

Utställningslokal: *Norrmalmstorg N:o 4.*

Kontor och Fabrik: *Högbergsgatan N:o 21.*

Butiker: *St. Nygatan N:o 36. Götgatan N:o 3. Hörtorget N:o 8. Norrtullsgatan N:o 8.*

Rekommenderar sitt lager såväl af egen och **Svensk** tillverkning som ock från **Tysklands** och **Englands** mest framstående fabriker.

Arvid Böhlmarks Lampfabrik.

(S. T. A. 5399.

Pukeberg idag

Lamptillverkningen lades ner 1977 och några år senare gick Pukebergs glasbruk i konkurs. Hela bruksområdet köptes av Nybro kommun, som 1989 sålde det vidare till de två familjerna Nolendorfs och Gill. De köpte även varumärket Pukebergs glas, vilket har levt vidare under lång tid, med produktion utomlands. De startade belysningsföretaget Zero och inredningsföretaget. Enbart Zero finns kvar inom området. Vid mitten av 2000-talet inleddes samarbete med designutbildningen på nuvarande Linnéuniversitetet, som nu huserar i flera av byggnaderna. Studenterna lär sig bland annat glasformgivning. Riksglasskolan, som lär eleverna glasblåsning och förädling, flyttade till Pukeberg från Orrefors 2014. Designarkivet etablerades i nyrenoverade lokaler 2005 och de regionala Hemslöjdskonsulenterna finns på plats sedan 2008.

2013 köptes Pukeberg av OG-bygg, ett lokalt fastighetsbolag. I samarbete med Nybro kommun hyr man ut ett flertal utrymmen till lokala konstnärer och hantverkare.

Allén går rakt igenom bruksområdet.
Foto: Thomas Lissing

Skorsten och entrébyggnad intill konserthyttan och Designarkivet. Foto: Eva Wågnelin, Designarkivet, Pukeberg

Garaget vid sidan av stora sliperiet.
Foto: Thomas Lissing

Vill du veta mer?

Här är ett axplock av litteratur om Pukeberg och Glasriket:

Ambrosiani, Sune: Pukebergs glasbruk 1871-1946, Stockholm 1946

Anderbjörk, J. E: Glasbruksminnen, Växjö 1944

Dom kallar oss Pukebergare, Jönköping 1982

Hallström, Ulla: Nu började ett märkeligt tutande på bruket, Stockholm 1997

Holmér, Gunnel och Ernstell, Micael: Svenskt glas under fem sekler, Växjö 1996

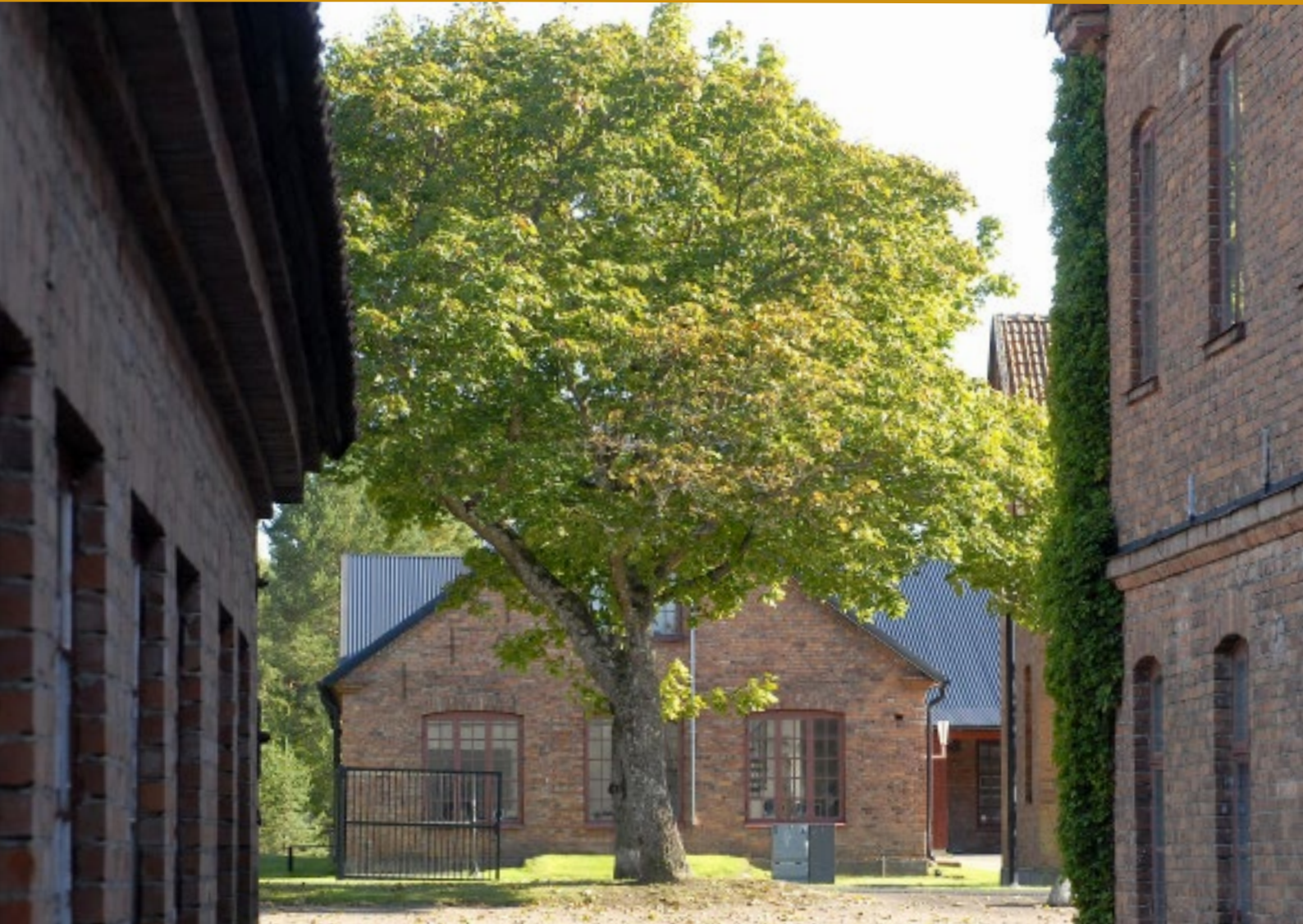
Lamke, Lotta och Melchert, David: Glasbrukens byggnadskultur, Växjö 1998

Nordström, Olof: Glasbruk och hyttor i Sverige 1555-1985, Växjö 1986

Karaff och slipade likörglas från 1930-talet.
Foto: Thomas Lissing

Småländsk lanthandel med VICI-pump, försedd
med ljusglob från Pukeberg. Foto: Thomas Lissing

Länsstyrelserna

Kalmar, Kronoberg

Länsstyrelsen i Kalmar län
Besöksadress: Malmbrogatan 6, Kalmar
Postadress: Länsstyrelsen, 301 86 KALMAR
Tfn: 010-223 80 00
www.lansstyrelsen.se/kalmar

Länsstyrelsen i Kronobergs län
Besöksadress: Kungsgatan 8, Växjö
Postadress: Länsstyrelsen, 351 86 VÄXJÖ
Tfn: 010-223 70 00
www.lansstyrelsen.se/kronoberg